

ผื่นแพ้ยา (Drug Eruption)

พญ. ภัทริยา จรรยาชัยเลิศ

ผศ.พญ. ปภาพิต ตูจันดา

ผศ.พญ. สีนาว จุฬาโรจน์มนตรี

ศ.พญ.กนกวลัย กุลทันทน์

สาขาวิชาโรคภูมิแพ้และอิมมูโนวิทยา

ภาควิชาตจวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

มหาวิทยาลัยมหิดล

ผื่นแพ้ยา (Drug Eruption)

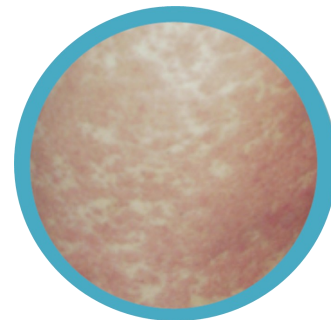
ปัญหาเรื่องแพ้ยาเป็นปัญหาที่พบบ่อยในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ป่วยที่มีความจำเป็นต้องรับประทานยาหลายชนิด เช่น ผู้ป่วยสูงอายุ ผู้ป่วยโรคเรื้อรังต่างๆ ผู้ป่วยโรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง เป็นต้น

การแพ้ยาสามารถเกิดได้ในอวัยวะต่างๆทุกอวัยวะ ผิวหนังเป็นอวัยวะที่เห็นอาการได้ง่ายจึงพบอาการแพ้ยาเกิดเป็นผื่นที่ผิวหนังบ่อยที่สุด

ผื่นแพ้ยา เกิดจากปฏิกิริยาทางภูมิคุ้มกันของร่างกายต่อยา ระยะเวลาได้รับยาครั้งแรกจนเกิดผื่นมักใช้เวลาประมาณ 1-3 สัปดาห์ แต่ถ้าผู้ป่วยเคยได้รับยานั้นใหม่ ผื่นแพ้ยาอาจเกิดขึ้นเร็ว แม้ในวันแรกภายหลังได้รับยา

ผื่นแพ้ยาชนิด Maculopapular rash (Exanthematous eruption)

พบได้บ่อยที่สุด ในชนิดของผื่นแพ้ยา ผื่นจะมีลักษณะเป็นผื่นแดง กดจาง ขึ้นทั่วตัว ไม่มีตุ่มน้ำหรือตุ่มหนอง อาจมีอาการคันร่วมด้วย ตำแหน่งมักเกิดที่บริเวณ ลำตัว แขน และขา

ผื่นลมพิษ (Urticaria eruption)

เป็นผื่นแพ้ยาที่พบได้บ่อยเป็นอันดับสอง โดยผื่นจะมีลักษณะเป็นปื้นแดงนูน และมีอาการคันร่วมด้วย โดยอาจพบร่วมกับอาการหน้าบวมหรือริมฝีปากบวมได้

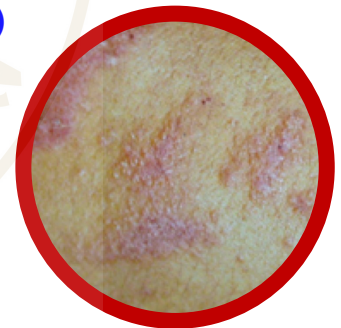
ผื่นแพ้ยาแบบซ้ำที่เดิม (Fixed drug eruption)

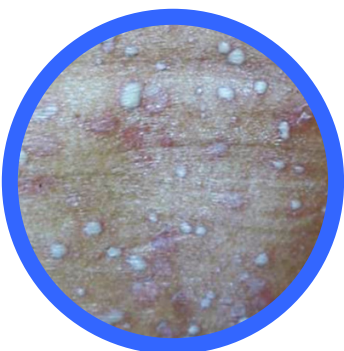
ผื่นแพ้ยาชนิดนี้ มีลักษณะเป็นผื่นแดงเป็นปื้น รูปร่างกลมหรือรี เวลาหายมักกลายเป็นสีน้ำตาลเทาหรือออกม่วงและจะเกิดซ้ำที่เดิมทุกครั้ง หลังได้รับยาที่เป็นสาเหตุ ตำแหน่งที่พบบ่อยได้แก่ บริเวณริมฝีปาก อวัยวะเพศ

ผื่นแพ้ยาแบบเอกซิมา (Eczematous drug eruption)

ลักษณะเป็นตุ่มแดงใสคล้ายมีน้ำอยู่ในผิวหนัง บางรายอาจพบเป็นผื่นแดงมีขุยคัน เกิดเฉพาะที่หรือทั่วตัวได้ ขึ้นกับยาที่เป็นสาเหตุ มักไม่มีความผิดปกติของเยื่อบุร่วมด้วย

ผื่นแพ้ยาแบบตุ่มหนอง (Pustular drug eruption)

มีลักษณะเป็นตุ่มหนองเล็กๆ ตื่นๆ กระจายตามลำตัว แขนขา หรืออาจขึ้นที่หน้า ลักษณะคล้ายสิ่ว มักเกิดภายใน 2-3 สัปดาห์หลังได้รับยา จากนั้นตุ่มหนองอาจแตกออก ทำให้เห็นเป็นลักษณะผื่นลอกตามตำแหน่งที่เคยเป็นตุ่มหนองมาก่อน

ผื่นแพ้ยาแบบผิวหนังแดงลอกทั่วตัว (Exfoliative dermatitis)

มีลักษณะเป็นผื่นแดงทั่วตัว มีขุยลอกออก คัน อาจมีไข้ ต่อม่าน้ำเหลืองโตได้ โดยผื่นอาจเกิดภายใน 2-5 สัปดาห์หลังได้รับยา และอาจคงอยู่แม้จะหยุดยา ที่เป็นสาเหตุแล้ว

ผื่นแพ้ยาแบบตุ่มน้ำพอง (Bullous eruption)

ผื่นแพ้ยาชนิดนี้ มีลักษณะเป็นตุ่มน้ำพอง ขึ้นที่ตำแหน่งใดของร่างกายก็ได้ ผู้ป่วยที่มีตุ่มน้ำขนาดใหญ่ แดงลอกตามตัวรวมถึงเยื่อบุต่างๆ เช่น ที่บริเวณ เยื่อบุตา ปาก จัดเป็นผู้ป่วยแพ้ยาแบบตุ่มน้ำพองชนิดรุนแรง ควรมาพบแพทย์ โดยเร็ว

แนวทางปฏิบัติตัว

1. ระหว่างที่รับประทานยาอยู่ หากมีอาการสงสัยผื่นแพ้ยา ให้หยุดยาที่สงสัย และมาพบแพทย์ทันที
2. นำยาที่รับประทานอยู่ทั้งหมดมาให้แพทย์ เพื่อจะได้ทราบชนิดของยา ที่เป็นสาเหตุของการแพ้ยา
3. หากทราบว่าแพ้ยาใด ให้จดบันทึกชื่อยา ดังกล่าว หรือเก็บใบแพ้ยาไว้
4. แจ้งแพทย์ผู้ทำการรักษาทราบว่าแพ้ยาใดบ้างทุกครั้งเมื่อเจ็บป่วย หรือจำเป็นต้องได้รับยา

โรงพยาบาลศิริราช

ชื่อ สกุล

อายุ ปี HN -

บัตรเตือนเรื่องยา
(ADR card)

โปรดแสดงบัตรทุกครั้งเมื่อพบแพทย์ หรือ รับยา

ติดต่อศูนย์แพ้ยา (ADR center) โทร. 02-419-9555